

Для керівника формування високопрофесійної команди спеціалістів також існують вагомі вигоди: виконання роботи у чітко визначені строки; вирішення проблем шляхом створення творчих альтернатив; допомога не в зберіганні засобів, а в оптимізації їх використання; орієнтованість працівників на зростання прибутку та ін.

Отже, на рівні підприємства обов'язково поряд з мотивацією до ефективної праці необхідно забезпечити мотивацію освітньо-професійного розвитку, забезпечити за допомогою низки привабливих стимулів в оплаті та умовах праці, морального та матеріального заохочення, формування зацікавленості персоналу у підвищенні кваліфікації, постійному оновленні знань, а також формування готовності до навчання та перенавчання в залежності від виробничої необхідності та перспективних потреб підприємства.

Література

1. Колот А. М. Мотивація персоналу: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2002.— 337 с.
2. Семикіна М.В. Мотивація конкурентоспроможної праці: теорія і практика регулювання. Монографія. — Кіровоград: Пік, 2003. — 426 с.
3. Петрова Т., Щербак Л. Більше знати, щоб краще працювати // Праця і зарплата. — 2001. — № 20.
4. Шекшня С. В. Управление персоналом современной организации / Учеб.-практ. пособие. — М.: ЗАО «Бизнес-школа» «Интел — Синтез», 1997. — 336 с.

Т.С. Корнєєва, асистент
Кіровоградський національний технічний університет

ІНВЕСТУВАННЯ У МАТЕРІАЛЬНІ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ

Вплив ефективності формування і використання основного капіталу на зростання продуктивність праці залежить від інвестування, як у матеріальні так і нематеріальні його активи. Оскільки в економіці України у капітальних інвестиціях зосереджено приблизно 99% інвестицій в матеріальні активи (капітальне будівництво; придбання машин, обладнання і транспортних засобів; капітальний ремонт) і лише 1% інвестицій у нематеріальні активи (об'єкти інтелектуальної і промислової власності і ін.), така ситуація не забезпечує високого технічного рівня продукції, що розробляється та модернізується.

У нинішній Україні за таким показником, як випуск продукції, вищі технологічні уклади - 5-й та 6-й становлять близько 4%, причому 6-й технологічний уклад, що визначає перспективи високотехнологічного розвитку країн у майбутньому, у нашій країні становить менше 0,1%. Близько 58% виробленої продукції припадає на 3-й технологічний уклад (технології промисловості будівельних матеріалів, чорної металургії, суднобудування, обробки металу, легкої, деревообробної, целюлозно-паперової промисловості) та 38% - на 4-й. У зв'язку з домінуванням 3-го технологічного укладу на машинобудівних підприємствах Кіровоградської області використовуються машини і обладнання 1960-70рр. XX століття, що призводить до неефективного використання основного капіталу і низьких темпів росту продуктивності праці.

Відповідно вирішальним чинником забезпечення конкурентоспроможності економіки й економічного зростання, підвищення рівня життя населення, оборонної, технологічної та екологічної безпеки є динамізм, масштабність і стійкість розвитку інтелектуальної сфери. Тому інтелектуальна власність і, відповідно, нематеріальні активи стали одними з найбільш важливих складових частин активів підприємства.

Питаннями капітального інвестування лише у матеріальні активи займалися такі вітчизняні вчені-економісти, як І.О. Бланк, Д.М. Черваньов, Н.В. Ковтун, І.М. Крейдич, а щодо категорії «нематеріальні активи» О.Б. Бутнік-Сіверський, Н.Л. Гавкалова, П.П. Крайнев.

Недослідженими і, відповідно, актуальними є питання, які пов'язані з динамікою інвестицій у нематеріальні активи, їх оцінкою для створення механізму ефективного використання основного капіталу та підвищення продуктивності праці.

Виходячи з наведеного, метою дослідження є динаміка не лише інвестицій у матеріальні активи, а і інвестицій у нематеріальні активи в економіці на національному, регіональному рівнях та окремому суб'єкті господарювання, виявлення економічних закономірностей ефективного формування та використання основного капіталу та підвищення продуктивності праці.

У високотехнологічних галузях за вартістю нематеріальні активи перевищують матеріальні і є основним ресурсом компанії в конкурентній боротьбі. Це відноситься до тих підприємств, які мають стійку ділову репутацію, володіють відомими товарними знаками. Тому оцінка інтелектуальної власності і вартість нематеріальних активів особливо

важлива для підприємств високотехнологічних галузей.

Для того, щоб нематеріальний актив став легальною частиною активів підприємства та надав максимально можливих переваг своєму власнику, необхідно увести його в господарський обіг або комерціалізувати.

Нематеріальні активи є широким поняттям, але можна виділити наступні групи складових: об'єкти права інтелектуальної власності й прирівняні до них; права користування природними ресурсами; відкладені витрати; репутація фірми. Також на підприємстві є так звані «інші нематеріальні активи» - ліцензії на здійснення виду діяльності, на здійснення зовнішньоторговельних операцій за квотою, на використання досвіду фахівців, права довірчого керування майном. Всі групи нематеріальних активів можуть бути визначені, оцінені й відображені у фінансовій звітності підприємства.

Використання майнових прав на нематеріальні активи, продаж прав користування (ліцензії), або використання об'єктів інтелектуальної власності являються додатковим внеском у статутний фонд при створенні підприємства, або збільшують та служать предметом застави.

У сучасних умовах діяльності підприємств інтелектуальна власність є одним із самих незадіяних ресурсів. Виникнення труднощів при вартісній оцінці інтелектуальної власності пов'язані з недостатньою кількістю об'єктивної інформації про стан кон'юнктури відповідних сегментів ринку, особливо з урахуванням того, що всі розрахунки необхідно робити, виходячи з реальних програм і планів.

Дані статистики свідчать, що за останні 30 років частка нематеріальних активів у структурі майна промислових компаній, як європейських, так і американських, збільшилась у середньому до 50%. Після проведення переоцінки нематеріальних активів вартість власного капіталу вітчизняного підприємства може збільшитися у 1,5 – 2 рази [11].

Питання оцінки об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) регулюються Законом України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні», Національним стандартом № 1, а також спеціальними нормами: Методикою оцінки ОІВ, Національним стандартом № 4. Також українськими оцінювачами широко використовуються норми Міжнародних стандартів оцінки, хоча вони не є обов'язковими.

Аналіз формування структури основного капіталу успішних компаній показав, що найбільш впливовим чинником зростання їх ефективності є доля нематеріальних активів в основному капіталі.

Тому, пропонуємо увести у господарсько-економічну практику

діяльності машинобудівних підприємств коефіцієнт інтелектуалізації основного капіталу і коефіцієнт інтелектуалізації інвестицій в основний капітал, які нададуть можливість при формуванні основного капіталу вплинути на його якість та більш ефективно використання з забезпеченням зростання продуктивності праці.

Таким чином, зростання коефіцієнту інтелектуалізації основного капіталу та коефіцієнту інтелектуалізації інвестицій в основний капітал на досліджуваному машинобудівному підприємстві Кіровоградської області пов'язано з наступними чинниками:

впроваджено у виробництво:

- виготовлення виливків, деталей «Платик» з алюмінієвого сплаву АК5М2Ц4 замість бронзи БрО5Ц5С5;

- отримано патент на винахід №85320 «Спосіб виготовлення виливків типу корпусних деталей гідромашин з мідистих силумінів, легованих цинком»;

- розробку сплаву АК5М2Ц4О3, за допомогою якого здійснюється виготовлення литтям під тиском втулок шестеренних насосів та підготовлені документи для подачі заявки на винахід;

- нове програмне забезпечення та створення баз даних;

- політику формування висококваліфікованих управлінців та фахівців.

Вище наведені впровадження на машинобудівному підприємстві призвели до освоєння виробництвом нових та вдосконалених виробів: НШ32/50М-3 "МАСТЕР", НШ32/50УК-3 "УНИВЕРСАЛ", насос шестеренний секційний GP32N-20N-3 оптимізованої конструкції. Це призвело до зниження витрат та підвищення якості продукції. Крім того, велася технологічна підготовка виробництва нових і вдосконалених виробів, шляхом укладання ліцензійних договорів і договорів на передачу права власності на об'єкти інтелектуальної та промислової власності, здійснює передачу (продаж) майнових прав інтелектуальної власності.

Таким чином, у результаті наукових досліджень капітального інвестування виявлені певні закономірності залежності ефективності економіки на національному і регіональному рівнях, а також ефективності роботи окремого машинобудівного підприємства від структури формування основного капіталу і співвідношення інвестицій у матеріальні і нематеріальні активи. Це призвело до внесення пропозицій увести у господарсько-економічну практику діяльності машинобудівних підприємств коефіцієнт інтелектуалізації основного капіталу і коефіцієнт

інтелектуалізації інвестицій в основний капітал, що надасть можливість оцінити якість основного капіталу для подальшого формування його структури з метою більш ефективного використання з забезпеченням зростання продуктивності праці.

Література

1. Бутнік-Сіверський О.Б. Економіка інтелектуальної власності / О.Б. Бутнік-Сіверський– К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2004.- 296 с.
2. Гавкалова Н.Л. Фактори інтелектуального капіталу / Н.Л. Гавкалова // «Економіка Крима» (Секція Управление підприємством): научно-практичний журнал – Симферополь: ТНУ ім. В.И. Вернадського, НАПКС, 2006. – №17. - С.85-88.
3. Ковтун Н.В. Статистичне дослідження інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності: теорія, методологія, практика: моногр. / Н.В. Ковтун. - Київ: ІМЕКС, 2005. – 418 с.
4. Крейдич І. М. Інвестиційна політика підприємства: моногр. / І. М. Крейдич. – К.: ТОВ «ДКС центр», 2010. – 296 с.
5. Корнеєва Т.С. Інтелектуалізація основного капіталу як визначальний фактор економічного розвитку / Т.С. Корнеєва, М.М. Петренко // Економічні науки: зб. наук. праць. - Кіровоград: КНТУ, 2005. - Вип. 8. – С. 75-78.
6. Крайнів П.П. Інтелектуальна економіка: управління промисловою власністю: моногр. / П.П. Крайнів – К.: Концерн „Видавничий Дім” Ін Юре”, 2004. - 448 с.
7. Крейдич І.М. Оцінка потреб в інвестиційних ресурсах для відтворення основних виробничих фондів у промисловості / І.М. Крейдич // Економіка та держава. – 2009. – №9 – С. 12–13.
8. Маслій В.В. Теоретичні аспекти проведення статистичного моніторингу в процесі формування інвестиційної стратегії на регіональному рівні / В.В. Маслій, І.М. Шост // Наукові записки: зб. наук. праць кафедри економічного аналізу. – Тернопіль, 2004. – Вип. 13. – С. 91 – 93.
9. Палка І.М. Проблемні питання формування інвестиційного клімату в Україні / І.М. Палка // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. – 2008. – № 22. – С. 14–17. – (Серія : Економіка).
10. Соціальні аспекти інтелектуальної економіки: моногр. / Автор. колектив, наук. редактор д.е.н., проф. Бондар І.К. – К.:ВД «Корпорація», 2009. - 214 с.
11. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця, акад. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2007. – С. 389-411.